

Εργαστήρι 3: Οι νόμοι στην πορεία της ζωής μας – Ιστοριογραμμή.

Η **ιστοριογραμμή** (ή γραμμή του χρόνου) αποτελεί εργαλείο καταγραφής γεγονότων σε χρονολογική σειρά, πολύ χρήσιμο για το μάθημα της Ιστορίας. Στο εργαστήρι αυτό, προτείνεται ησιμοποίηση ιστοριογραμμής για να διευκολυνθούν οι μαθητές να αποτυπώσουν σχηματικά σημαντικούς σταθμούς της προσωπικής τους ζωής και να τους συσχετίσουν με την ύπαρξη και την εφαρμογή συγκεκριμένων νόμων. Για παράδειγμα, το ότι οι μαθητές είναι 14 ετών και αντί να βρίσκονται σε χώρο εργασίας σπουδάζουν στο σχολείο, οφείλεται στον νόμο για την υποχρεωτική εκπαίδευση, αλλά και στον νόμο για την απαγόρευση της παιδικής εργασίας κάτω των 15 ετών. Παράλληλα, με την εμπλοκή τους σε αυτό το εργαστήρι, μπορούν να οραματισθούν το μέλλον τους μέσα σε μια οργανωμένη κοινωνία που έχει κανόνες και νόμους.

Για τη δημιουργία της ιστοριογραμμής **μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην τάξη απλό χαρτί του μέτρου**. Μπορεί επίσης να αξιοποιηθούν έτοιμα λογισμικά και έτσι **να χρησιμοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες** για την δημιουργία της ιστοριογραμμής, όπως προτείνεται εδώ.

ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ:	Σε μαθητές όλων των τάξεων του γυμνασίου.
ΣΤΟΧΟΙ:	• Να συνδεθεί η προϋπάρχουσα γνώση και εμπειρία με τη νέα που πρόκειται να αποκτηθεί. • Να κάνουν οι μαθητές υποθέσεις και συνδέσεις με τις εμπειρίες τους. • Να κατανοήσουν ότι κάθε στιγμή της ζωής τους διέπεται από κανόνες δικαίου. • Να διαπιστώσουν την αναγκαιότητα των νόμων για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (εκπαίδευση, εργασία). • Να κατανοήσουν ότι οι νόμοι μεταβάλλονται στην πορεία του χρόνου καθώς συνιστούν προϊόντα συγκεκριμένων χωροχρονικών και κοινωνικών συμβάσεων.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	2 διδακτικές ώρες.

ΓΝΩΣΤΙΚΑ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΜΕ
ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΣΥΝΔΕΘΕΙ:

1. Νεοελληνική Γλώσσα, Γ΄ Γυμνασίου, 8η ενότητα, Μπροστά στο μέλλον.
2. Νεοελληνική Γλώσσα, Β΄ Γυμνασίου, ενότητα 5, Συζητώντας για την εργασία, ενότητα 2, Ζούμε με την οικογένεια.
3. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Γ΄ Γυμνασίου, κεφάλαιο 8, «Το Σύνταγμα», κεφάλαιο 12, «Δικαιώματα και Υποχρεώσεις του πολίτη».

ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ
ΜΕΣΑ:

Χρήσιμες σελίδες για τον εκπαιδευτικό σχετικά με τη δημιουργία ιστοριογραμμής:

<http://www.simile-widgets.org/timeline/>

<http://www.learningtools.arts.ubc.ca/timeline.htm>

<http://www.microsoft.com/education/enus/teachers/how-to/Pages/timeline.aspx> (υπάρχουν οδηγίες σε βίντεο).

Εναλλακτικά, χαρτί του μέτρου και μαρκαδόροι.

συνέχεια ➡

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Πρώτη διδακτική ώρα (1Χ45´)

1	Οι μαθητές καλούνται να συμπληρώνουν στην ιστοριογραμμή γεγονότα που έχουν συμβεί ή που θα συμβούν στη ζωή τους : η γέννηση, η βάπτισμα, η εγγραφή τους στο δημοτικό σχολείο και στο γυμνάσιο, η εγγραφή τους στο λύκειο, η συμμετοχή τους στις εισαγωγικές εξετάσεις για την ανώτατη εκπαίδευση, η κατάταξη στον στρατό για τα αγόρια, η άσκηση επαγγέλματος, ο γάμος, κ.ά. Επίσης, καλούνται να καταγράψουν στην ιστοριογραμμή δικαιώματα που σήμερα απολαμβάνουν μαζί με όλους τους Έλληνες πολίτες: δικαίωμα στη ζωή και στην ελευθερία, ελευθερία σκέψης και έκφρασης, ισονομία, προσωπική ασφάλεια, θρησκευτική ελευθερία, αλλά και δικαίωμα στη δωρεάν παιδεία ή δικαίωμα ψήφου στις εκλογές για τα μαθητικά συμβούλια.
2	Στη συνέχεια, καλούνται να σκεφτούν πώς αυτά τα σημαντικότερα γεγονότα της ζωής τους προστατεύονται και ρυθμίζονται από την πολιτεία και πώς διασφαλίζονται τα δικαιώματά τους: Σε όλα τα γεγονότα και τα δικαιώματα που κατέγραψαν αντιστοιχεί ένας τουλάχιστον νόμος , ψηφισμένος στη Βουλή από τους εκλεγμένους αντιπροσώπους του ελληνικού λαού.
3	Μετά από αυτές τις διαπιστώσεις, πολύ σημαντικές για τη συνειδητοποίηση του τι σημαίνει το ότι ζούμε σε μια οργανωμένη πολιτεία, η οποία εξασφαλίζει την ασφάλεια και τα δικαιώματα των πολιτών, οι μαθητές καλούνται να προσπαθήσουν να σκεφτούν ποιος νόμος μπορεί να αντιστοιχεί σε κάθε γεγονός και δικαίωμα που κατέγραψαν . Ο εκπαιδευτικός τους βοηθάει σε αυτή την προσπάθεια, έχοντας υπόψη τις ενδεικτικές αντιστοιχίες που παρουσιάζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ .
4	Οι μαθητές καταγράφουν στο κάτω μέρος της ιστοριογραμμής τους νόμους που αντιστοιχούν στα γεγονότα και τα δικαιώματα που έχουν ήδη καταγράψει στο επάνω μέρος της. Για παράδειγμα, «Σύνταγμα και εκλογικός νόμος για το δικαίωμα ψήφου».
5	Στη συνέχεια, οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες προκειμένου να ερευνήσουν στο διαδίκτυο για να βρουν τους νόμους που κατέγραψαν ή τα σχετικά άρθρα του Συντάγματος. Κάθε ομάδα είναι υποχρεωμένη να βρει και να διαβάσει τον αντίστοιχο νόμο και να παρουσιάσει στην τάξη, συνοπτικά και με απλά λόγια, το περιεχόμενό του. Χρήσιμες σελίδες γι' αυτή την έρευνα:

- Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων: <http://www.isotita.gr/index.php/docs/c103/>
- Βουλή των Ελλήνων: <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/8c3e9046-78fb-48f4-bd82-bbba28ca1ef5/SYNTAGMA.pdf>
- Συνήγορος του Πολίτη: <http://www.synigoros.gr/>

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

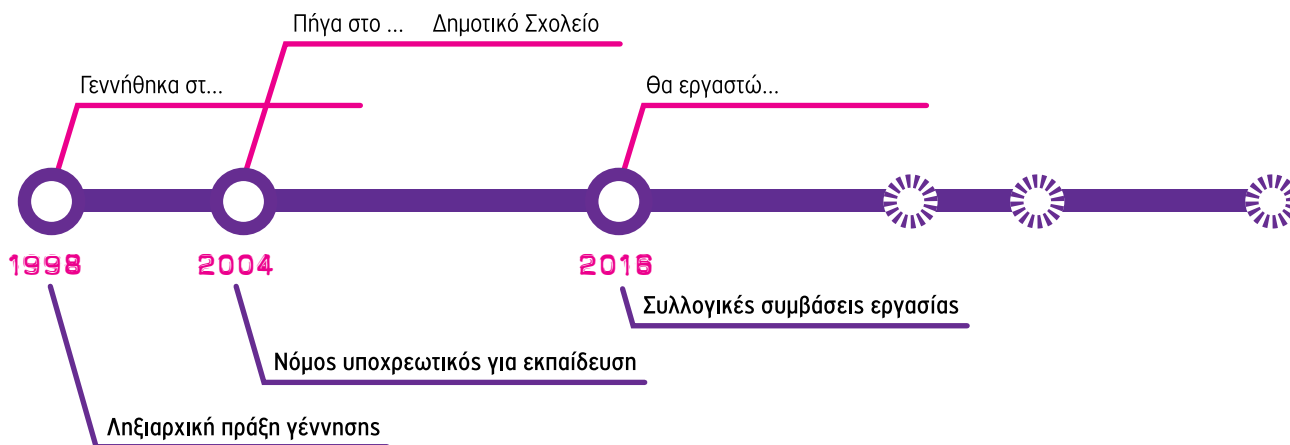
Δεύτερη διδακτική ώρα (1Χ45´)

1	Οι ομάδες παρουσιάζουν στην τάξη το αποτέλεσμα της έρευνάς τους.
2	Ακολουθεί συζήτηση, για την οποία χρήσιμες μπορεί να είναι οι ακόλουθες επισημάνσεις: Το δίκαιο ως κανονιστικό και εξουσιαστικό φαινόμενο είναι διάχυτο στην όλη κοινωνική συμβίωση (Μάνεσης σ.24). Σε κάθε στιγμή του καθημερινού βίου η συμπεριφορά του ανθρώπου διέπεται από κανόνες δικαίου. Οι νόμοι αντανakλούν τις δομές μιας κοινωνίας, ό,τι θεωρεί μια κοινωνία σημαντικό. Ο εκπαιδευτικός θέτοντας τις κατάλληλες ερωτήσεις βοηθά τους μαθητές να συζητήσουν για την αναγκαιότητα των νόμων και να διαπιστώσουν ότι οι νόμοι δημιουργούν και κατοχυρώνουν δικαιώματα. Ο νόμος μπορεί να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί από έναν άλλο. Το εργαστήρι μπορεί να ολοκληρωθεί με κάποιες από τις εξής δραστηριότητες:
3	Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να θεωρήσουν ότι κάποιος από τους νόμους στους οποίους έγινε αναφορά δεν υπάρχει και να φανταστούν τη ζωή τους χωρίς αυτόν. Ενδεικτικές ερωτήσεις: • Τι θα συνέβαινε αν δεν ήταν υποχρεωτική η εννιάχρονη εκπαίδευση; • Φανταστείτε μια αναθεώρηση του Συντάγματος όπου καταργείται το άρθρο 6 του Συντάγματος (κανένας δεν συλλαμβάνεται ή φυλακίζεται χωρίς δικαστικό ένταλμα). • Φανταστείτε μια αναθεώρηση του Συντάγματος όπου καταργείται το άρθρο 13 του Συντάγματος (θρησκευτική ελευθερία).
4	Με το Οικογενειακό Δίκαιο του 1983, κατώτατο όριο ηλικίας τέλεσης γάμου και για τα δύο φύλα είναι τα 18 χρόνια, ενώ στο προηγούμενο Οικογενειακό Δίκαιο ήταν τα 14 χρόνια για τα κορίτσια και τα 18 για τα αγόρια. Γιατί πιστεύετε ότι άλλαξε ο νόμος; Στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης που ακολουθεί μπορείτε να διαβάσετε τα σημαντικότερα σημεία του ισχύοντος Οικογενειακού Δικαίου και να παρακολουθήσετε τις αλλαγές που υπάρχουν σε σχέση με το παλιό Οικογενειακό Δίκαιο: (http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=1479&bitstream=1479_O1#page/2/mode/2up)

συνέχεια →

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Παράδειγμα ιστοριογραμμής:

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ

Η δραστηριότητα **μπορεί να γίνει και σε χατί του μέτρου**. Ο κάθε μαθητής σχεδιάζει την ιστοριογραμμή του και την παρουσιάζει στην τάξη. Όλες τοποθετούνται στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

συνέχεια →

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

Ποιοι νόμοι αντιστοιχούν σε σημαντικά γεγονότα και δικαιώματα.

1. Η γέννηση:

Νόμος 344/76, Αστικός κώδικας, Ληξιαρχική πράξη.

Νόμος 344/76:

Άρθρον 20.

Εντός δέκα ημερών από του τοκετού δηλούται η γέννησις εις τον ληξίρχον του τόπου εν ω αύτη έλαβε χώραν, επί τη προαγωγή πιστοποιήσεως ιατρού ή μαίας, υποχρεουμένων εις την έκδοσιν ταύτης, εν αδυναμία δε εκδόσεως της βεβαιώσεως, επί τη βάσει υπευθύνου δηλώσεως του υποχρέου.

Αστικός κώδικας:

Άρθρο 34.

Ικανότητα δικαίου.

Κάθε άνθρωπος είναι ικανός να έχει δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Άρθρο 35.

Υπαρξη και τέλος προσώπου.

Το πρόσωπο αρχίζει να υπάρχει μόλις γεννηθεί ζωντανό και παύει να υπάρχει με το θάνατό του.

Άρθρο 36.

Ως προς τα δικαιώματα που του επάγονται το κυοφορούμενο θεωρείται γεννημένο, αν γεννηθεί ζωντανό.

Ληξιαρχική πράξη:

Είναι η νομική υποχρέωση για καταχώριση στο δημόσιο βιβλίο, που τηρείται στο αρμόδιο ληξιαρχείο, κάθε μεταβολής, αναφορικά με την αστική κατάσταση φυσικού προσώπου, όπως είναι η γέννηση, η ονοματοδοσία, ο γάμος και ο θάνατος.

2. Η ονοματοδοσία και η βάπτισή:

Αστικός κώδικας, Ληξιαρχική πράξη, Νόμος 344/1976, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο 1438/84 και 2130/93.

Νόμος 344/1976:

Άρθρον 25.

Ονοματοδοσία.

Το όνομα του νεογνού καταχωρίζεται στη ληξιαρχική πράξη της γέννησης ύστερα από δήλωση των γονέων του που ασκούν τη γονική μέριμνα ή του ενός από αυτούς εφόσον έχει έγγραφη εξουσι-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

οδότηση του άλλου, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή. Αν ο ένας από τους γονείς δεν υπάρχει ή δεν έχει τη γονική μέριμνα, η δήλωση του ονόματος γίνεται από τον άλλο γονέα. Αν και ο δυο γονείς δεν υπάρχουν ή δεν έχουν γονική μέριμνα, το όνομα καταχωρίζεται με δήλωση αυτού που έχει την επιτροπεία του προσώπου του τέκνου. Η γενομένη σύμφωνα με τα ανωτέρω δήλωση ονοματοδοσίας δεν ανακαλείται.

Άρθρον 26.

Η βάπτισις καταχωρίζεται εις το περιθώριον της ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως εντός ενενήκοντα ημερών από της τελέσεως αυτής, επί τη προσαγωγή δηλώσεως του τελέσαντος ή συμπράξαντος εις την ιεροπραξίαν θρησκευτικού λειτουργού. "Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, η σχετική δήλωση γίνεται δεκτή από το ληξίαρcho, συνεπάγεται, όμως, τις κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 49 του ίδιου νόμου".

3. Η κατοικία:

Αστικός Κώδικας.

Άρθρο 51.

Κατοικία.

Το πρόσωπο έχει κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασής του. Κανένας δεν μπορεί να έχει συγχρόνως περισσότερες από μία κατοικίες.

[Εννοεί αυτήν που δηλώνεται ως κύρια και μόνιμη].

Για τις υποθέσεις που αναφέρονται στην άσκηση του επαγγέλματος λογίζεται ως ειδική κατοικία του προσώπου ο τόπος όπου ασκεί το επάγγελμά του.

Άρθρο 56

Ο ανήλικος που τελεί υπό γονική μέριμνα έχει κατοικία την κατοικία των γονέων του ή του γονέα που ασκεί μόνος του τη γονική μέριμνα. Αν τη γονική μέριμνα ασκούν και οι δύο γονείς χωρίς να έχουν την ίδια κατοικία, ο ανήλικος έχει κατοικία την κατοικία του γονέα με τον οποίο συνήθως διαμένει.

4. Η εγγραφή στο σχολείο:

Σύνταγμα (άρθρο 16), Νόμος 1566/1985 και Νόμος 3518/2006.

Η φοίτηση (στο Νηπιαγωγείο) όσων την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής συμπληρώνουν ηλικία πέντε (5) ετών είναι υποχρεωτική.

5. Η συμμετοχή στις εισαγωγικές εξετάσεις για τα ΑΕΙ:

Σύνταγμα (άρθρο 16) και Νόμος 4058/2012.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

6. Το δικαίωμα στη δωρεάν παιδεία:

Σύνταγμα (άρθρο 16), Νόμος 1566/1985, άρθρο 2.

7. Το δικαίωμα ψήφου στις μαθητικές εκλογές:

Νόμος 1566/1985 και Υπουργικές Αποφάσεις 1986 και 1991.

8. Ενηλικίωση:

Αστικός Κώδικας, Ποινικός Κώδικας, Σύνταγμα, Εκλογικός Νόμος.

Αστικός Κώδικας:

Άρθρο 127.

Ενήλικος.

Όποιος έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του (ενήλικος) είναι ικανός για κάθε δικαιοπραξία.

Ποινικός Κώδικας:

Άρθρο 121.

Ειδικές διατάξεις για ανήλικους.

1. Στο κεφάλαιο αυτό με τον όρο ανήλικο νοούνται αυτοί που, κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης, έχουν ηλικία μεταξύ του όγδοου και του δέκατου όγδοου έτους της ηλικίας τους συμπληρωμένων.

Άρθρο 126.

1. Η αξιόποινη πράξη που τελέστηκε από ανήλικο οκτώ έως δεκατριών ετών δεν καταλογίζεται σε αυτόν.

«2. Σε ανήλικο που τέλεσε αξιόποινη πράξη χωρίς να έχει συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας του επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

3. Σε ανήλικο που τέλεσε αξιόποινη πράξη και έχει συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας του επιβάλλονται αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, εκτός αν κρίνεται αναγκαίο να επιβληθεί ποινικός σωφρονισμός κατά το επόμενο άρθρο.» (Τα εντός εισαγωγικών είναι τροποποίηση από το Νόμο 3860/2010).

Σύνταγμα (άρθρο 51).

Εκλογικός Νόμος 3231/2004 και 3636/2008:

Άρθρο 4.

Απόκτηση του δικαιώματος του εκλέγειν.

1. Το δικαίωμα του εκλέγειν έχουν οι πολίτες Έλληνες και Ελληνίδες που συμπλήρωσαν το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους.

2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου η 1η Ιανουαρίου θεωρείται ως ημερομηνία γέννησης όλων όσοι γεννήθηκαν μέσα στο χρόνο.

9. Η κατάταξη στον στρατό:

Σύνταγμα (άρθρο 4, παρ. 6), Νόμος 3421/2005, όπως τροποποιήθηκε από τους Νόμους 3648/2008, 3883/2010 και 3978/2011.

10. Η άσκηση επαγγέλματος:

Σύνταγμα (άρθρο 5 και 22).

11. Ο γάμος:

Αστικός Κώδικας (όπως τροποποιήθηκε από 1/1/1983).

Άρθρο 1350.

Όροι για τη σύναψη γάμου.

Για τη σύναψη γάμου απαιτείται συμφωνία των μελλονύμφων. Οι σχετικές δηλώσεις γίνονται αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία.

Οι μελλονύμφοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους.

Άρθρο 1367.

Τέλεση του γάμου.

Ο γάμος τελείται είτε με τη σύγχρονη δήλωση των μελλονύμφων ότι συμφωνούν σ' αυτό (πολιτικός γάμος) είτε με ιερολογία από ιερέα της ανατολικής ορθόδοξης εκκλησίας ή από λειτουργό άλλου δόγματος ή θρησκειώματος γνωστού στην Ελλάδα.

12. Η ελευθερία σκέψης και έκφρασης:

Σύνταγμα (άρθρο 14).

13. Η ισονομία:

Σύνταγμα (άρθρο 4).

14. Η προσωπική ασφάλεια:

Σύνταγμα (άρθρο 6).

15. Η θρησκευτική ελευθερία:

Σύνταγμα (άρθρο 13).